YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

2 päivänä heinäkuuta 2003 *

Asiassa T-99/98,

Hameico Stuttgart GmbH, aiemmin A & B Fruchthandel GmbH, kotipaikka Stuttgart (Saksa),

Amhof Frucht GmbH, kotipaikka Schwabhausen (Saksa),

Hameico Dortmund GmbH, aiemmin Dessau-Bremer Frucht GmbH, kotipaikka Dortmund (Saksa),

Hameico Fruchthandelsgesellschaft mbH, aiemmin Bremen-Rostocker-Frucht GmbH, kotipaikka Rostock (Saksa), ja

Leipzig-Bremer Frucht GmbH, kotipaikka Leipzig (Saksa),

edustajanaan asianajaja G. Schohe, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajina,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

vastaan

Euroopan unionin neuvosto, asiamiehinään J.-P. Hix ja A. Tanca,

ja

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään K.-D. Borchardt, avustajanaan professori A. von Bogdandy, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajina,

joita tukee

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään R. Silva de Lapuerta, prosessiosoite Luxemburgissa,

väliintulijana,

jossa kantajat vaativat korvausta vahingosta, joka niille on aiheutunut banaanialan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä helmikuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 404/93 (EYVL L 47, s. 1) ja banaanien tuontia yhteisöön koskevan järjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 10 päivänä kesäkuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1442/93 (EYVL L 142, s. 6) soveltamisen seurauksena,

EUROOPAN YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: presidentti B. Vesterdorf sekä tuomarit N. J. Forwood ja H. Legal,

kirjaaja: hallintovirkamies J. Plingers,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 20.2.2002 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

tuomion

Oikeudenkäynnin tausta ja asiaa koskevat oikeussäännöt

1 Nyt käsiteltävänä oleva asia kuuluu riita-asioihin, joissa osapuolina ovat olleet Saksan liittotasavalta ja Atlanta-ryhmän eri yhtiöt sekä neuvosto ja komissio ja

jotka ovat seuranneet banaanialan yhteisestä markkinajärjestelystä 13 päivänä helmikuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 404/93 (EYVL L 47, s. 1) voimaantulosta.

2 Kyseiset riita-asiat ovat johtaneet muun muassa asiassa C-280/93, Saksa vastaan neuvosto, 5.10.1994 annettuun tuomioon (Kok. 1994, s. I-4973, Kok. Ep. XVI, s. I-173), asiassa C-466/93, Atlanta Fruchthandelsgesellschaft ym., 9.11.1995 annettuun tuomioon (Kok. 1995, s. I-3799), asiassa C-68/95, T. Port, 26.11.1996 annettuun tuomioon (Kok. 1996, s. I-6065), asiassa T-521/93, Atlanta ym. vastaan Euroopan yhteisö, 11.12.1996 annettuun tuomioon (Kok. 1996, s. II-1707; jäljempänä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Atlanta antama tuomio) ja valituksen johdosta asiassa C-104/97 P, Atlanta vastaan Euroopan yhteisö, 14.10.1999 annettuun tuomioon (Kok. 1999, s. I-6983; jäljempänä yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Atlanta antama tuomio).

3 Nyt käsiteltävänä olevan asian tausta ja sitä koskevat oikeussäännöt on olennaisilta osin esitetty näissä tuomioissa ja erityisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Atlanta antamassa tuomiossa, joihin näin ollen viitataan.

4 Tätä tuomiota varten riittää sen muistaminen, että asetuksella N:o 404/93 on perustettu banaanialan yhteinen tuontijärjestelmä, jolla korvattiin eri kansalliset järjestelmät. Yhteisössä kerättyjen samoin kuin Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren (AKT) valtioista peräisin olevien banaanien tyydyttävän markkinoille saattamisen varmistamiseksi asetuksen N:o 404/93 18 artiklan 1 kohdassa säädetään vuosittaisen tariffikiintiön vahvistamisesta "kolmansien maiden banaanien" ja "muiden kuin perinteisten AKT-banaanien" tuonnille. Asetuksen 19 artiklan 1 kohdassa säädetään, että kyseiseksi kiintiöksi vahvistetaan 66,5 prosenttia sellaisten toimijoiden luokalle, jotka ovat pitäneet kaupan kolmansien maiden banaaneja ja/tai muita kuin perinteisiä AKT-banaaneja (A-luokan toimijat), 30 prosenttia sellaisten toimijoiden luokalle, jotka ovat pitäneet kaupan yhteisön banaaneja ja/tai perinteisiä AKT-banaaneja (B-luokan toimijat) ja 3,5 prosenttia sellaisten yhteisöön sijoittautuneiden toimijoiden luokalle, jotka ovat alkaneet pitää kaupan vuodesta 1992 alkaen muita kuin yhteisön banaaneja ja/tai muita kuin perinteisiä AKT-banaaneja (C-luokan toimijat). Kukin A-luokan

toimija saa tuontitodistukset sen keskimääräisen banaanien määrän perusteella, jonka toimija on myynyt niiden kolmen edeltävän vuoden aikana, joista on saatavissa tilastotietoja. Vuodet 1989—1991 on valittu viiteajanjaksoksi vuoden 1993 toisen vuosipuoliskon tuontitodistusten myöntämistä varten.

5 Komissiolle on annettu oikeus määritellä lisäperusteita. Asetuksen N:o 404/93 15. perustelukappaleen mukaan komission oli otettava huomioon periaate, jonka mukaan todistukset on myönnettävä henkilölle, joka on ottanut riskin banaanien kaupan pitämisessä, ja tarve välttää kaupan pitämisen eri vaiheissa olevien henkilöiden välisten tavallisten kauppasuhteiden häiriintyminen. Nämä lisäperusteet on esitetty banaanien tuontia yhteisöön koskevan järjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 10 päivänä kesäkuuta 1993 annetussa komission asetuksessa (ETY) N:o 1442/93 (EYVL L 142, s. 6), joka on kumottu neuvoston asetuksen (ETY) N:o 404/93 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä banaanien tuontia yhteisöön koskevan järjestelmän osalta 28 päivänä lokakuuta 1998 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 2362/98 (EYVL L 293, s. 32). Näiden lisäperusteiden mukaan A-luokan toimijoiksi on katsottu yhteisöön sijoittautunut talouden edustaja, joka viiteajanjaksona oli toteuttanut yhtä tai useampia seuraavista toiminnoista: kolmansien maiden ja/tai AKT-valtioiden tuottajien vihreiden banaanien ostaminen tai mahdollisesti niiden tuottaminen, jota on seurannut niiden toimittaminen yhteisöön ja myyminen yhteisössä; vihreiden banaanien toimittaminen yhteisön markkinoille tai vihreiden banaanien kypsyttäminen niiden omistajana sekä niiden yhteisön markkinoille saattaminen.

6 Asetuksen N:o 404/93 22. perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"Erilaisten kansallisten järjestelmien korvaaminen yhteisellä markkinajärjestelyllä tämän asetuksen tullessa voimaan voi häiritä sisämarkkinoita; tämän vuoksi olisi säädettävä 1 päivästä heinäkuuta 1993 alkaen komission mahdollisuudesta toteuttaa kaikki tarvittavat siirtymätoimenpiteet uuden järjestelmän täytäntöönpanosta aiheutuvien vaikeuksien voittamiseksi".

7 Asetuksen N:o 404/93 30 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jos heinäkuusta 1993 alkaen on tarpeen helpottaa erityistoimenpiteillä siirtymistä ennen tämän asetuksen voimaantuloa olevista järjestelmistä tämän asetuksen järjestelmään, erityisesti merkittävien vaikeuksien voittamiseksi, komissio toteuttaa kaikki tarpeellisina pitämänsä siirtymätoimenpiteet — — ".

Tosiseikat ja asian käsittelyn vaiheet

8 Kantajat, jotka kuuluvat Atlanta-ryhmään, ovat toimijoita, jotka tuovat kolmansien maiden banaaneja yhteisöön. Ne on perustettu entisen Saksan demokraattisen tasavallan alueelle (DDR) ja/tai niiden kotipaikka on ollut siellä asetuksen N:o 404/93 mukaisen ensimmäisen viitekauden 1989—1991 aikana.

9 Kantajat nostivat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen 30.6.1998 toimittamallaan kannekirjelmällä nyt käsiteltävänä olevan kanteen, jossa ne vaativat korvausta niille yhteisen markkinajärjestelyn (jäljempänä YMJ) käyttöönotosta aiheutuneesta vahingosta.

10 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin (toinen jaosto) määräsi 3.12.1998 antamallaan määräyksellä asian käsittelyn lykkäämisestä siihen asti kun yhteisöjen tuomioistuin antaa tuomion asiassa C-104/97 P, joka koskee Atlanta-ryhmän holdingyhtiön Atlanta AG:n ja muiden kolmansien maiden banaanien tuojien tekemää valitusta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Atlanta antamasta tuomiosta. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin perusteli

käsittelyn lykkäämistä pääasiallisesti sillä, että väitetty vahinko ja nyt käsiteltävässä asiassa ja asiassa C-104/97 P esitetyt kanneperusteet olivat olennaisilta osin samanlaisia tai samankaltaisia siten, että yhteisöjen tuomioistuimen tuomion perusteella voitiin määritellä nyt käsiteltävää asiaa koskevat oikeussäännöt ja sillä oli tästä syystä ennakollinen luonne verrattuna tähän oikeudenkäyntiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

11 Yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Atlanta antamalla tuomiolla hylättiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Atlanta antamasta tuomiosta tehty valitus. Yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi kyseisessä tuomiossa perusteettomina puolustautumisoikeuksien, syrjintäkiellon, taloudellisen toimintavapauden ja luottamuksensuojan periaatteiden loukkaamista koskevat perusteet, joihin kantajat vetoavat myös nyt käsiteltävässä asiassa.

12 Kyseisen tuomion johdosta lykkäys peruutettiin ja kirjallista käsittelyä jatkettiin näin ollen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ensimmäisessä jaostossa, johon esittelevä tuomari oli tällä välin määrätty.

13 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ensimmäisen jaoston puheenjohtajan 31.1.2000 antamalla määräyksellä Espanjan kuningaskunta hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan kantajan vaatimuksia.

14 Sekä asianosaisia että väliintulijaa kehotettiin esittämään vastaus- ja väliintulokirjelmissään huomautuksensa, jotka koskevat yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Atlanta antaman tuomion mahdollisia vaikutuksia nyt käsiteltävänä olevaan asiaan.

15 Kirjallinen käsittely päätettiin 17.8.2000.

16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin päätti esittelevän tuomarin kertomuksen perusteella yhtäältä aloittaa suullisen käsittelyn ja toisaalta pyytää kantajia ja vastaajia esittämään tiettyjä asiakirjoja ja/tai vastaamaan tiettyihin kirjallisiin kysymyksiin. Näitä pyyntöjä on noudatettu asetetussa määräajassa. Lukuun ottamatta Espanjan kuningaskuntaa, joka oli estynyt saapumasta, asianosaiset esittivät lausumansa ja vastauksensa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kysymyksiin 20.2.2002 pidetyssä istunnossa.

Asianosaisten vaatimukset

17 Kantajat vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antaa välituomion, jossa se

— määrää, että vastaajien on korvattava vahinko, joka kantajille on aiheutunut tai jota niille edelleen aiheutuu asetuksen N:o 404/93 ja erityisesti sen 17—19 artiklan ja 21 artiklan 2 kohdan sekä asetuksen N:o 1442/93 soveltamisen seurauksena

— velvoittaa asianosaiset ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen vahvistamassa määräajassa ilmoittamaan suoritettavat määrät, joista ne ovat sopineet, tai, jollei sopimusta saada aikaan, ilmoittamaan samassa määräajassa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle rahamääräiset vaatimuksensa

— määrää, että oikeudenkäyntikuluista päätetään myöhemmin.

18 Neuvosto ja komissio, joita Espanjan kuningaskunta tukee, vaativat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin

— hylkää kanteen

— velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Tutkittavaksi ottaminen

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

19 Esittämättä muodollisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 114 artiklan nojalla oikeudenkäyntiväitettä vastaajat väittävät, että kanne on kahdesta syystä jätettävä tutkimatta.

20 Ensinnäkin vastaajat korostavat, että riittävällä näytöllä tuetun tosiseikkoja koskevan esityksen puuttuessa ne eivät voineet pätevästi käyttää puolustautumisoikeuksiaan. Tältä osin ne viittaavat työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohtaan ja korostavat, että oikeuskäytännön mukaan (asia 4/69, Lütticke v. komissio, tuomio 28.4.1971, Kok. 1971, s. 325, 3 kohta) kanteesta on käytävä ilmi kaikki tarpeelliset tiedot, joiden perusteella on mahdollista varmuudella todeta oikeudenkäynnin kohde ja vaatimusten tueksi esitettyjen perusteiden oikeudellinen merkitys, sekä yhteenveto tosiseikoista, joiden perusteella voidaan

oikeudenkäynnissä ratkaista, ovatko yhteisön säännöksen soveltamisedellytykset täyttyneet. Komissio viittaa lisäksi kantajalle kuuluvaan velvollisuuteen esittää riittävä näyttö (asia 74/74, CNTA v. komissio, tuomio 15.6.1976, Kok. 1976, s. 533, Kok. Ep. II, s. 469, 12 kohta ja sitä seuraavat kohdat; asia T-168/94, Blackspur ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 18.9.1995, Kok. 1995, s. II-2627, 38 kohta ja sitä seuraavat kohdat ja asia T-113/96, Dubois et Fils v. neuvosto ja komissio, tuomio 29.1.1998, Kok. 1998, s. II-125, 30 kohta).

21 Kanne ei käsiteltävässä asiassa täytä näitä vaatimuksia, koska sen perusteella ei voida selvittää, onko kantajille aiheutunut minkäänlaista vahinkoa, eikä osoittaa, että toimielinten lainvastaiseksi moititun toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys.

22 Komissio lisää, että kanteessa viitataan lähes yksinomaan asetuksen N:o 404/93 antamiseen ilman, että kantajat yrittäisivät osoittaa, millä tavoin komissio itse on tehnyt itsenäisen virheen ja aiheuttanut itsenäistä vahinkoa antaessaan asetuksen N:o 1442/93.

23 Toiseksi komissio väittää, että kanne on jätettävä tutkimatta ja sitä on pidettävä oikeudenkäynnin väärinkäyttönä, koska kantajat eivät ole hyödyntäneet olemassa olevia muutoksenhakumahdollisuuksia ja erityisesti oikeuttaan vedota asetuksen N:o 404/93 30 artiklaan kohtuuttoman tilanteen poistamiseksi. Komissio nimittäin katsoo, että kyseistä säännöstä voidaan soveltaa sen kaltaisissa olosuhteissa, joihin kantajat vetoavat.

24 Kantajat väittävät vastauksena ensimmäiseen tutkimatta jättämistä koskevaan perusteeseen, että kanne täyttää työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimukset.

25 Vastauksena toiseen tutkimatta jättämistä koskevaan perusteeseen kantajat korostavat, että yhtäältä perustamissopimuksessa itsenäiseksi oikeussuojakeinoksi luodun vahingonkorvauskanteen tutkittavaksi ottamista ei voida rajoittaa asetuksen N:o 404/93 30 artiklan kaltaisella johdetun oikeuden säännöksellä ja että toisaalta vahingonkorvaus, jonka ne pyrkivät nyt käsiteltävänä olevalla kanteella saamaan, ei oikeuskäytännön mukaan kuulu niihin toimenpiteisiin, jotka komissio voi toteuttaa asetuksen N:o 404/93 30 artiklan nojalla.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

26 Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 21 artiklan mukaan, jota saman perussäännön 53 artiklan ensimmäisen kohdan nojalla sovelletaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käytävään oikeudenkäyntiin, ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaan kanteessa on mainittava kanteen kohde ja yhteenveto kanteen oikeudellisista perusteista. Näiden vaatimusten täyttämiseksi kanteessa, jolla vaaditaan korvausta vahingosta, jonka yhteisön toimielimen on väitetty aiheuttaneen, on mainittava seikat, joiden avulla voidaan yksilöidä se toiminta, josta kantaja toimielintä moittii, ne syyt, joiden perusteella kantaja katsoo, että kyseisen toiminnan ja kantajan kärsimän vahingon välillä on syy-yhteys, sekä kyseisen vahingon luonne ja laajuus. Sitä vastoin vaatimus, joka koskee minkä tahansa vahingonkorvauksen saamista, ei ole riittävän täsmällinen ja se on näin ollen jätettävä tutkimatta (ks. asia 5/71, Zuckerfabrik Schöppenstedt v. neuvosto, tuomio 2.12.1971, Kok. 1971, s. 975, Kok. Ep. I, s. 609, 9 kohta; asia T-64/89, Automec v. komissio, tuomio 10.7.1990, Kok. 1990, s. II-367, 73 kohta ja yhdistetyt asiat T-79/96, T-260/97 ja T-117/98, Camar ja Tico v. komissio ja neuvosto, tuomio 8.6.2000, Kok. 2000, s. II-2193, 181 kohta).

27 Nyt käsiteltävänä olevassa asiassa kanteesta käyvät ilmi seikat, joiden perusteella voidaan yksilöidä toimielinten moitittu toiminta (ks. tämän tuomion 43—45 kohta), väitetyn vahingon luonne (ks. tämän tuomion 49—55 kohta) sekä ne syyt, joiden perusteella kantajat katsovat, että kyseisen toiminnan ja tämän vahingon välillä on syy-yhteys.

28 On totta, että kanteeseen ei sisälly mitään arviota vahingon laajuudesta, koska kantajat tyytyvät tässä vaiheessa vaatimaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antaa välituomion, jossa todetaan yhteisön periaatteellinen vastuu.

29 On myös totta, että kantajat eivät esitä minkäänlaista riittävää näyttöä siitä, että niille itselleen on aiheutunut jonkinlaista vahinkoa, joka liittyy välittömästi YMJ:n voimaantuloon.

30 Vastaajien tältä osin esittämät väitteet — erityisesti siltä osin kuin ne koskevat vahingon laajuutta ja toteennäyttämistä — koskevat kuitenkin tosiasiassa vahingonkorvausvaatimuksen perusteltavuuden eikä sen tutkittavaksi ottamisen arviointia.

31 Samoin on asia sen komission väitteen osalta, jonka mukaan kantajat eivät ole yrittäneet osoittaa, millä tavoin komissio itse on tehnyt itsenäisen virheen ja aiheuttanut itsenäistä vahinkoa antaessaan asetuksen N:o 1442/93. Tältä osin kantajat ovat perustellusti huomauttaneet, että niiden kanne koskee YMJ:n mukaista tuontijärjestelmää sellaisena kuin siitä on säädetty sekä asetuksessa N:o 404/93 että asetuksessa N:o 1442/93.

32 Komission esittämä oikeuskäytäntö ei muutoin tue millään tavalla sen väitettä, jonka mukaan riittävän näytön puuttumisen tulisi johtaa kanteen tutkimatta jättämiseen. Edellä mainitussa asiassa CNTA vastaan komissio annetussa tuomiossa (17 kohta) yhteisöjen tuomioistuin on tutkimatta jättämisen sijasta hylännyt kanteen perusteettomana siitä syystä, ettei kantaja ollut osoittanut kärsineensä vahinkoa, joka komission olisi pitänyt korvata. Samoin edellä mainitussa asiassa Blackspur ym. vastaan neuvosto ja komissio annetussa tuomiossa (50 kohta) ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt Blackspurin kanteen perusteettomana katsoen, ettei sen tutkittavaksi ottamisesta ollut tarpeen lausua "koska kantajien väittämää syy-yhteyttä ei selvästikään ole olemassa väitetyn vahingon ja yhteisöjen toimielinten virheelliseksi väitetyn toiminnan välillä". Mitä tulee edellä mainittuun asiassa Dubois et Fils vastaan neuvosto ja

komissio annettuun tuomioon (30—31 kohta), ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ainoastaan todennut, että kanne täytti kyseisessä tapauksessa työjärjestyksen 44 artiklan vähimmäisedellytykset.

33 Kanteen esitystapa on lisäksi selvästi mahdollistanut toimielimille puolustuksiensa valmistelun ja kaikkien niiden huomautusten esittämisen, jotka ne katsoivat merkityksellisiksi kanteen perusteltavuuden osalta.

34 Työjärjestyksen 44 artiklan 1 kohdan c alakohdan vaatimukset on näin ollen käsiteltävässä asiassa täytetty, joten ensimmäinen tutkimatta jättämistä koskeva peruste on hylättävä.

35 Komissio väittää toisessa tutkimatta jättämistä koskevassa perusteessaan pääasiallisesti, että vahingonkorvauskannetta on pidettävä oikeudenkäynnin väärinkäyttönä ja näin ollen se on jätettävä tutkimatta, koska väitetty vahinko olisi voitu välttää tai korjata muihin sovellettavassa yhteisön lainsäädännössä säädettyihin oikeussuojakeinoihin turvautumalla.

36 Käsiteltävässä asiassa asetuksen N:o 404/93 30 artikla, sellaisena kuin yhteisöjen tuomioistuin on tulkinnut sitä edellä mainitussa asiassa T. Port antamassaan tuomiossa (30 kohta), on komission mukaan tällainen oikeussuojakeino, jolla voidaan tehokkaasti turvata kantajien oikeudet.

37 Tätä väitettä ei voida periaatteessa hyväksyä, koska EY:n perustamissopimuksen 178 ja 215 artiklassa (joista on muutettuina tullut EY 235 ja EY 288 artikla) ei aseteta vahingonkorvauskanteen tutkittavaksi ottamiselle mitään edellytystä edeltävästä turvautumisesta muihin perustamissopimuksen mukaisiin oikeussuojakeinoihin tai johdetussa yhteisön oikeudessa määriteltyihin menettelyihin.

38 Vaikka käsiteltävässä asiassa oletettaisiin, että kantajilla on komission esittämällä tavalla ollut oikeus vaatia sen toimenpiteitä asetuksen N:o 404/93 30 artiklan nojalla, tämä ei kuitenkaan johda nyt käsiteltävänä olevan vahingonkorvauskanteen tutkimatta jättämiseen pelkästään siitä syystä, että asianomaiset ovat laiminlyöneet kyseisen menettelyn hyödyntämisen.

39 Tällainen kantajien laiminlyönti olisi mahdollisesti otettava ennemminkin huomioon asiakysymyksen tutkimisen yhteydessä arvioitaessa virheen tapahtumista tai esitetyn virheen ja väitetyn vahingon välistä syy-yhteyttä. Jos YMJ:n yhteydessä asetuksen N:o 404/93 30 artiklassa säädetään komission esittämällä tavalla menetelmästä, jolla voidaan ehkäistä tai korjata sen tyyppiset vahingot, joita kantajat väittävät aiheutuneen, tätä seikkaa on pidettävä merkityksellisenä arvioitaessa, onko YMJ:llä loukattu kantajien perusoikeuksia tai onko ainakin vahinko, jonka ne väittävät kärsineensä, aiheutunut tästä väitetystä loukkaamisesta.

40 Toinen tutkimatta jättämistä koskeva peruste on näin ollen myös hylättävä.

41 Tästä seuraa, että kanne otetaan tutkittavaksi.

Asiakysymys

Asianosaisten väitteet ja niiden perustelut

42 Kantajat vaativat perustamissopimuksen 215 artiklan toisen kohdan mukaisen sopimussuhteen ulkopuolisen yhteisön vastuun toteuttamista.

43 Ne vetoavat ensisijaisesti YMJ:llä käyttöönotetun banaanien tuontijärjestelmän lainvastaisuuteen.

44 Tältä osin asianosaiset ovat samaa mieltä siitä, että oikeuskäytännön mukaan yhteisö voi olla vastuussa lainvastaisista toimista ainoastaan silloin, jos on rikottu sellaista oikeussääntöä, jonka tarkoituksena on oikeuksien antaminen yksityisille. Ne myöntävät myös, että jos toimielin on tehnyt toimen laajaa harkintavaltaa käyttäen, yhteisön vastuun edellytyksenä on lisäksi, että tämä rikkominen on riittävän ilmeinen eli että se on selvä ja vakava (asia C-352/98 P, Bergaderm ja Goupil, tuomio 4.7.2000, Kok. 2000, s. I-5291, 40—43 kohta). Kantajat arvioivat, että nämä edellytykset täyttyvät käsiteltävänä olevassa asiassa. Vastaajat ja väliintulijat kiistävät tämän.

45 Kantajat korostavat erityisesti, että puolustautumisoikeuksia on loukattu, koska kyseessä olevilla toimijoilla ei ole ollut mahdollisuutta siihen, että komissio kuulisi niitä asetuksen N:o 404/93 antamismenettelyn aikana, ja että syrjintäkiellon, luottamuksensuojan sekä taloudellisen toimintavapauden periaatteita ei ole noudatettu. Ne vetoavat lisäksi siihen, että yhteisö ei ole noudattanut 27.9.1997 tehtyä päätöstä (European Communities — Regime for the importation, sale and distribution of bananas, WT DS27/AB/R), jossa Maailman kauppajärjestön riitojenratkaisuelin (Dispute settlement body) on todennut tietyt YMJ:n perussäännökset ja erityisesti lisenssijärjestelmän yhteensopimattomaksi vuoden 1994 tullitariffeja ja kauppaa koskevan yleissopimuksen sekä palvelukauppaa koskevan yleissopimuksen kanssa.

46 Koska kantajia oli kehotettu esittämään mahdolliset huomautuksensa yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Atlanta antaman tuomion vaikutuksista nyt käsiteltävänä olevaan asiaan, ne ovat vastauskirjelmässään täsmentäneet vetoavansa edelleen kaikkiin kannekirjelmässään esitettyihin kanneperusteisiin, mutta keskittyvänsä yhtäältä niitä entisen DDR:n alueelle sijoittautuneita taloudellisia toimijoita (jäljempänä DDR-toimijat) koskevaan perusoikeuksien väitettyyn loukkaamiseen, jotka muodostavat suurimmasta osasta muita A-luokan toimijoita

poikkeavan "tyyppiryhmän", ja toisaalta riitojenratkaisuelimen päätöksen väitettyyn noudattamatta jättämiseen, koska näitä kahta kysymystä ei ole vielä tutkittu oikeuskäytännössä.

47 Kantajat pyrkivät toissijaisesti perustamaan kanteensa yhteisön ankaraan tai tuottamuksesta riippumattomaan vastuuseen, joka koskee "erityistä uhrausta" ("Sonderopfer") tai "yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista julkisten velvoitteiden osalta".

48 Vastaaja ja väliintulija katsovat, että tällaisen vastuun edellytykset eivät ole täyttyneet käsiteltävässä asiassa sikäli kuin tällainen vastuu olisi periaatteessa tunnustettava yhteisön oikeudessa, minkä neuvosto ja Espanjan kuningaskunta kiistävät.

49 Korvattavaksi vaaditun vahingon osalta kantajat esittävät kaksi toisistaan erillistä vahinkoa.

50 Ensinnäkin ne korostavat, että YMJ:n voimaantulo 1.7.1993 on yllättäen poistanut yhteisöön sijoittautuneilta A-luokan toimijoilta — mukaan lukien Atlanta-ryhmän tytäryhtiöt, joilla oli hallussaan tuontitodistuksia — enemmän kuin 50 prosenttia kolmansien maiden banaanien kiintiöistä, jotka ne olivat voineet tuoda ennen kyseistä päivää.

51 Atlanta-ryhmä, johon kantajat kuuluvat, on siten menettänyt YMJ:n voimaantuloa seuraavan ensimmäisen vuoden aikana 73,73 prosenttia kolmansien maiden banaanien kiintiöistä, jotka se keskimäärin oli voinut vuosittain tuoda viitevuosina 1989—1991. Tämä menetys on toistunut viitemäärien aiheuttaman "spiraalivaikutuksen" johdosta myöhempien hankintakausien aikana.

52 Vastoin yhteisöjen tuomioistuimen edellä mainitussa asiassa Saksa vastaan neuvosto antamansa tuomion 83 kohdassa esittämiä odotuksia näitä menetyksiä ei ole voitu korvata ostamalla yhteisön tai AKT-maiden banaaneja, koska B-luokan toimijat ovat tuottajia sitovien yksinoikeussopimusten avulla säilyttäneet näiden banaanien kaupanpitomonopolin ja koska markkinoiden yhdentymistä ei näin ollen ole tapahtunut. Lisäksi kolmansien maiden banaanien tuonnille kiintiön ulkopuolella on asetettu ehkäisevä tulli (ks. asetuksen N:o 404/93 18 artikla).

53 Atlanta-ryhmän on näin ollen ollut pakko lopettaa 11 ryhmän 44 yrityksestä vuoden 1993 toisen vuosipuoliskon aikana ja irtisanoa 700 sen 2 300 työntekijästä. Tappioidensa vähentämiseksi ja kiinteiden kustannustensa kattamiseksi sen oli ostettava B-luokan toimijoilta kolmansien maiden banaanien tuontitodistuksia, joita nämä eivät voineet käyttää, hinnalla, joka vaihteli neljän ja kuuden dollarin välillä 18,6 kilogramman banaanilaatikolta.

54 Toinen kantajien kärsimä vahinko liittyy siihen, etteivät ne DDR-toimijoina ole voineet koota asetuksen N:o 404/93 mukaista ensimmäistä viitemääräänsä vuosien 1989—1991 väliseltä kolmen vuoden ajanjaksolta kokonaisuudessaan, vaan ainoastaan 3.10.1990 — joka on Saksan yhdistymispäivä, jolloin edellä mainitusta alueesta tuli yhteisön erottamaton osa — ja 31.12.1991 väliseltä ajalta.

55 Tältä osin kantajat esittävät kannekirjelmänsä liitteessä taulukoita, jotka liittyvät viitemääriin, jotka ne ovat voineet koota kyseisen ajanjakson aikana. Taulukot on laadittu Atlanta-ryhmän Bundesamt für Ernährung und Fortwirtschaftille 21.6.1993 toimittamien tietojen perusteella. Vuosia 1989 ja 1990 koskevissa ilmoituksissa ei ollut esitetty mitään määriä, koska kantajien mukaan viitekausi ei ole DDR-toimijoiden osalta voinut alkaa ennen 3.10.1993.

56 Siltä osin kuin neuvosto ja komissio vetoavat minkään väitettyä vahinkoa koskevan arvion tai täsmennyksen puuttumiseen, kantajat korostavat, että ne tyytyvät tässä vaiheessa vaatimaan yhteisölle kuuluvan korvausvelvollisuuden periaatteellista toteamista välituomiossa. Tämän vaatimuksen hyväksyvän tuomion perusteella asianosaisten on pyrittävä vahvistamaan korvausmäärä neuvottelemalla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen on tutkittava korvauksen määrää tai syy-yhteyttä koskevia kysymyksiä ainoastaan siinä tapauksessa, että nämä neuvottelut epäonnistuvat. Tukeakseen tällaista menettelytapaa, joka kantajien mukaan on perusteltu prosessiekonomisten syiden vuoksi, ne vetoavat yhteisöjen tuomioistuimen asiassa 90/78, Granaria vastaan neuvosto ja komissio, 28.3.1979 antamaan tuomioon (Kok. 1979, s. 1081, 6 kohta) ja sen yhdistetyissä asioissa C-104/89 ja C-37/90, Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio, 19.5.1992 antamaan tuomioon (Kok. 1992, s. I-3061, Kok. Ep. XII, s. I-99, 37 ja 38 kohta).

57 Vastaajat ja väliintulija korostavat pääasiallisesti, että kantajat eivät käsiteltävässä asiassa esitä vähäisintäkään näyttöä YMJ:n voimaantulon takia aiheutuneeksi väitetyn vahingon tosiasiallisuudesta ja laajuudesta.

58 Vastaajat vastaavat kantajan väitteeseen, jonka mukaan niiden vaatimus tässä vaiheessa koskee ainoastaan sen yhteisön vastuun periaatteellista toteamista, että tällainen toteaminen voidaan suorittaa välituomiossa ainoastaan, jos kantajat osoittavat, että ne täyttävät kaikki edellytykset oikeuden saamiseksi korvaukseen, koska väite hypoteettisesta vahingosta ja syy-yhteydestä ei ole riittävä.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen arviointi asiasta

59 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan yhteisö on lainvastaisen toimen johdosta sopimussuhteen ulkopuolisessa vastuussa vahingosta ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielinten moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiassa syntynyt ja toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys (ks.

asia C-87/89, Sonito ym. v. komissio, tuomio 17.5.1990, Kok. 1990, s. I-1981, 16 kohta ja asia T-13/96, TEAM v. komissio, tuomio 29.10.1998, Kok. 1998, s. II-4073, 68 kohta).

60 Lisäksi siinä tapauksessa, että sopimussuhteen ulkopuolinen vastuu lainmukaisesta toimesta hyväksyttäisiin yhteisön oikeudessa, se voisi joka tapauksessa syntyä ainoastaan, jos kolme edellytystä täyttyy samanaikaisesti eli vahinko on tosiasiassa tapahtunut, vahingon ja yhteisön toimielinten moititun toimen välillä on syy-yhteys ja tämä vahinko on epätavallinen ja erikoinen (asia C-237/98, Dorsch Consult v. neuvosto ja komissio, tuomio 15.6.2000, Kok. 2000, s. I-4549, 17—19 kohta).

61 Näin ollen on ensin tutkittava kantajille aiheutuneeksi väitetyn vahingon tosiasiallisuutta koskeva edellytys ja tämän jälkeen siihen läheisesti liittyvä syy-yhteyttä koskeva edellytys.

62 Tältä osin on aluksi korostettava, että vastoin kantajien esittämää pelkkä väite jonkinlaisesta vahingosta ei täytä oikeuskäytännössä vahvistettuja edellytyksiä sille, että välituomiossa voitaisiin katsoa yhteisön olevan vastuussa.

63 Perustamissopimuksen 215 artiklassa ei tosin estetä asian saattamista yhteisön tuomioistuimen käsiteltäväksi välittömästi uhkaavia ja riittävällä varmuudella ennakoitavissa olevia vahinkoja koskevan yhteisön vastuun toteamiseksi, vaikka vahingon suuruutta ei vielä voidakaan täsmällisesti määrittää. Enempien vahinkojen aiheutumisen ehkäisemiseksi voi nimittäin osoittautua tarpeelliseksi saattaa asia tuomioistuimen käsiteltäväksi heti, kun vahingon syy on varmistunut (yh-

distetyt asiat 56/74—60/74, Kampffmeyer v. neuvosto ja komissio, tuomio 2.6.1976, Kok. 1976, s. 711, Kok. Ep. III, s. 109, 6 kohta). Jotta asia olisi näin, on loukatun osapuolen lisäksi osoitettava ne seikat, joiden avulla vahingon laajuus voidaan arvioida riittävällä varmuudella (em. yhdistetyt asiat Camar ja Tico v. komissio ja neuvosto, tuomion 195 kohta).

64 Käsiteltävässä asiassa vahinko, jonka korvaamista kantajat vaativat, ei kuitenkaan ole uhkaava eikä myöskään tuleva, vaan se muodostuu pääasiallisesti tappioista, jotka ne ovat kärsineet jopa ennen kanteen nostamista. Näin ollen oikeuskäytännöllä, johon edellisessä kohdassa viitataan, ei ole tämän asian kannalta merkitystä.

65 Yhteisöjen tuomioistuin on edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Mulder ym. vastaan neuvosto ja komissio antamassaan tuomiossa (23 kohta ja sitä seuraavat kohdat) tosiasiassa lausunut vahingon syntymisestä ja syy-yhteydestä, ja ainoastaan kysymykseen vahingon määrästä ei ole otettu kantaa.

66 Yhteisöjen tuomioistuimen on edellä mainitussa asiassa Granaria vastaan neuvosto ja komissio antamassaan tuomiossa (5 kohta) lisäksi korostanut, että kanne, jossa kantaja tyytyy väittämään rahallisen vahingon aiheutuneen kyseessä olevasta lainsäädännöstä varaten itselleen oikeuden täsmentää myöhemmin vahingon laajuutta, ei yleensä voi täyttää työjärjestyksen vaatimuksia oikeudenkäynnin kohteen ja kanneperusteiden esittämisen osalta. Ainoastaan tämän tapauksen erityisissä olosuhteissa, joissa yhteisön vastuun oikeudellista perustetta koskevan ongelman ratkaiseminen näytti yhteisöjen tuomioistuimen mielestä sopivan erityisen hyvin ratkaistavaksi menettelyn ensimmäisessä vaiheessa, se on — jättäen syy-yhteyteen ja vahingon luonteeseen ja laajuuteen liittyvien kysymysten tutkimisen mahdolliseen myöhempään vaiheeseen — prosessiekonomiaan liittyvistä syistä katsonut, että Granarian kannetta voitiin pitää "juuri ja juuri" riittävänä ja näin ollen se otettiin tutkittavaksi. On vielä todettava, että kyseisessä asiassa vahingon täsmällisen määrän ilmoittamatta jättäminen johtui siitä, että vastaajina olleet toimielimet eivät olleet vahvistaneet niiden vientitukien määriä, joihin kantaja katsoi omaavansa oikeuden (ks. julkisasiamies Capotortin tässä asiassa esittämä ratkaisuehdotus, Kok. 1979, s. 1094, 3 kohta).

67 Millään erityisellä olosuhteella tai tämän tyyppisillä syillä ei käsiteltävässä asiassa voida perustella poikkeusta periaatteeseen, jonka mukaan yhteisö voi olla vastuussa ainoastaan, jos kantaja on tosiasiassa kärsinyt oikeuskäytännössä tarkoitetun "todellisen ja varman" vahingon (yhdistetyt asiat 256/80, 257/80, 265/80, 267/80 ja 5/81, Birra Wührer ym. v. neuvosto ja komissio, tuomio 27.1.1982, Kok. 1982, s. 85, 9 kohta; asia 51/81, De Franceschi v. neuvosto ja komissio, tuomio 27.1.1982, Kok. 1982, s. 117, s. 9; asia T-108/94, Candiotte v. neuvosto, tuomio 16.1.1996, Kok. 1996, s. II-87, 54 kohta; asia T-99/95, Stott v. komissio, tuomio 12.12.1996, Kok. 1996, s. II-2227, 72 kohta ja asia T-267/94, Oleifici Italiani v. komissio, tuomio 11.7.1997, Kok. 1997, s. II-1239, 74 kohta). Kantajan tehtävänä on esittää yhteisöjen tuomioistuimille näyttö tällaisen vahingon tapahtumisesta ja laajuudesta (asia 26/74, Roquette Frères v. komissio, tuomio 21.5.1976, Kok. 1976, s. 677, 22—24 kohta; asia T-575/93, Koelman v. komissio, tuomio 9.1.1996, Kok. 1996, s. II-1, 97 kohta ja asia T-184/95, Dorsch Consult v. neuvosto ja komissio, tuomio 28.4.1998, Kok. 1998, s. II-667, 60 kohta).

68 Käsiteltävässä asiassa kantajat ovat tyytyneet kanteessaan yleisesti vetoamaan väitettyihin irtisanomisiin, yritysten lopettamisiin ja Atlanta-ryhmän taloudellisiin tappioihin ilman, että ne olisivat esittäneet minkäänlaista tietoa sen vahingon luonteesta ja laajuudesta, jonka ne katsovat itse kärsineensä.

69 Koska kanne on yksittäisten yritysten eikä Atlanta-ryhmän nostama, nämä tiedot eivät mahdollista sen toteamista, että kantajat ovat tosiasiassa kärsineet omaa vahinkoa.

70 Kantajien viittauksella tosiseikkoja koskevaan esitykseen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa Atlanta antamassa tuomiossa ei ole merkitystä, koska kantajat eivät olleet asianosaisia kyseisessä asiassa.

71 Kannekirjelmässä olevat liitteet eivät myöskään sisällä mitään kantajien väitteitä tukevaa näyttöä. Niihin ei erityisesti sisälly mitään hyödyllistä tietoa kantajien

ennen asetuksen N:o 404/93 voimaantuloa suorittamasta kolmansien maiden banaanien tuonnista. Niiden asiakirjojen perusteella, jotka liittyvät kantajien viitekaudelta 1990—1992 toimivaltaisille kansallisille viranomaisille ilmoittamiin määriin (kannekirjelmän liite K2) ja joita on täydennetty niiden viitekaudelta 1989—1991 ilmoittamiin määriin liittyvillä asiakirjoilla (komission istunnossa esittämät asiakirjat), voidaan todeta korkeintaan seuraavaa:

— Hameico Stuttgart GmbH (aiemmin A & B Fruchthandel GmbH) on ilmoittanut, että se on vuonna 1991 tuonut 5 091 760 kg kolmansien maiden banaaneja ja ettei se ole tuonut lainkaan banaaneja vuosina 1989, 1990 ja 1992

— Amhof Frucht GmbH on ilmoittanut, että se on vuonna 1992 tuonut 3 798 463 kg kolmansien maiden banaaneja ja ettei se ole tuonut lainkaan banaaneja vuosina 1989, 1990 ja 1991

— Hameico Dortmund GmbH (aiemmin Dessau-Bremer Frucht GmbH) on ilmoittanut, että se on vuonna 1991 tuonut 3 175 649 kg kolmansien maiden banaaneja ja ettei se ole tuonut lainkaan banaaneja vuosina 1989, 1990 ja 1992

— Hameico Fruchthandelsgesellschaft mbH on ilmoittanut, että se on vuonna 1991 tuonut 4 901 724 kg kolmansien maiden banaaneja ja ettei se ole tuonut lainkaan banaaneja vuosina 1989, 1990 ja 1992

— Leipzig-Bremer Frucht GmbH on ilmoittanut, että se on vuonna 1991 tuonut 11 903 757 kg kolmansien maiden banaaneja ja ettei se ole tuonut lainkaan banaaneja vuosina 1989, 1990 ja 1992.

72 Sama koskee tietoja niistä kustannuksista, joiden väitetään aiheutuneen sellaisten tuontitodistusten hankkimisesta muilta B-luokan toimijoilta, joiden osalta kantajat eivät ole pyrkineet näyttämään toteen hankinnan tosiasiallisuutta, määriä eikä hintoja.

73 Kannekirjelmään liitetyistä asiakirjoista ei myöskään käy selvästi ilmi, että kantajia olisi pidettävä DDR-toimijoina.

74 Vaikka yhteisöjen tuomioistuinten tehtävänä ei olekaan asiakirja-aineiston tutkiminen viran puolesta asianosaisten asian selvittämisessä tekemien laiminlyöntien korjaamiseksi (asia C-263/01 P, Giulietti v. komissio, tuomio 13.12.2001, 30 kohta, ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa), ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on prosessinjohtotoimenpiteenä esittänyt tietyn joukon kirjallisia kysymyksiä kantajille, jotta niiden olisi mahdollista osoittaa yhteisön korvattavaksi vaatimansa vahingon tapahtuminen ja laajuus sekä tämän vahingon ja kyseessä olevien toimenpiteiden välinen syy-yhteys.

75 Kantajien ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen näin esittämiin kysymyksiin antamista vastauksista — luettaessa ne kannekirjelmään liitettyjen asiakirjojen valossa — käy ilmi seuraavaa:

— mitään kantajista ei voida ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-612/97, Cordis vastaan komissio, 28.9.1999 antamassa tuomiossa (Kok. 1999, s. II-2771, 6 ja 37 kohta) tarkoitetulla tavalla pitää niiden valtion elinten tai kansallistettujen yritysten taloudellisena seuraajana, joille entisen DDR:n keskitetyssä suunnitelmataloudessa oli annettu yksinoikeus banaanien maahantuontiin ja kypsyttämiseen

— ensimmäinen kantaja on perustettu Bremenissä (Saksan liittotasavalta) 16.2.1991 päivätyllä asiakirjalla ja merkitty Bremenin yhtiörekisteriin

12.3.1991; sen kotipaikka on siirretty Bremenistä Dresdeniin (entinen DDR) 5.11.1991 päivätyllä asiakirjalla, joka on kirjattu rekisteriin 17.8.1992; se on aloittanut banaanien kaupanpidon vasta vuonna 1991

— toinen kantaja on perustettu Bremenissä 9.8.1991 päivätyllä asiakirjalla ja merkitty Bremenin yhtiörekisteriin 3.9.1991; sen kotipaikka on siirretty Bremenistä Gothaan (entinen DDR) 25.9.1991 päivätyllä asiakirjalla, joka on kirjattu rekisteriin 17.12.1992; se on aloittanut banaanien kaupanpidon vasta vuonna 1991

— kolmas kantaja on perustettu Dessaussa (entinen DDR) 14.6.1990 päivätyllä asiakirjalla ja merkitty yhtiörekisteriin 29.6.1990; sen kotipaikka on aluksi siirretty Dessausta Bremeniin osakkeenomistajien 19.9.1994 tekemällä päätöksellä ja tämän jälkeen Bremenistä Dortmundiin (Saksan liittotasavalta) osakkeenomistajien 20.12.1995 tekemällä päätöksellä, joka on kirjattu Dortmundin yhtiörekisteriin 3.6.1996; se on aloittanut viitemääriin oikeuttavan toiminnan perustamishetkellään eli ennen Saksan yhdistymistä

— neljäs kantaja on perustettu Bremenissä 15.6.1990 päivätyllä asiakirjalla ja merkitty yhtiörekisteriin 10.7.1990; sen kotipaikka on siirretty Bremenistä Rostockiin (entinen DDR) 20.12.1990 päivätyllä asiakirjalla, joka on kirjattu rekisteriin 29.10.1991; se on pitänyt kaupan banaaneja Rostockissa perustamisestaan lähtien eli jo ennen Saksan yhdistymistä yhteisyrityksessä Rostockin piirin valtion kombinaatin OGS:n kanssa; itäsaksalainen kumppani on ennen vuoden 1990 loppua jättänyt yhtiön, joka on näin ollen jatkanut yksin banaanien kaupanpitämistä

— viides kantaja, jonka kotipaikka on Leipzigissa (entinen DDR) on perustettu 21.6.1990 päivätyllä asiakirjalla, joka on kirjattu yhtiörekisteriin 13.9.1990.

76 Lisäksi vastauksena ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen kantajille esittämään pyyntöön täsmentää ja osoittaa kaikkien mahdollisten todisteina olevien asiakirjojen tukemana ajanjaksona 1.1.1989—2.10.1990 tosiasiassa harjoitettu konkreettinen taloudellinen toiminta, jonka perusteella ne olisivat voineet saada asetuksen N:o 404/93 ja asetuksen N:o 1442/93 mukaisia viitemääriä, jos niillä olisi kyseisenä ajanjaksona ollut kotipaikka yhteisön alueella, kantajat ovat tyytyneet toteamaan seuraavaa:

— tämä kysymys ei koske ensimmäistä ja toista kantajaa, koska niistä on tullut oikeushenkilöitä vasta Saksan yhdistymisen jälkeen

— kolme viimeistä kantajaa ovat harjoittaneet toimintaa hedelmien tukkukauppiaana ja banaanien kypsyttäjinä eri paikoissa entisessä DDR:ssä, ja jos niillä olisi ollut kotipaikka yhteisön alueella ennen 3.10.1990, on oletettava, että ne olisivat voineet vaatia viitemääriä vuoden 1990 osalta.

77 Vahingon toteennäyttämiseen ja syy-yhteyteen liittyvien edellytysten osalta on näin ollen todettava seuraavaa:

— ensimmäinen ja toinen kantaja on perustettu Saksan yhdistymisen jälkeen ja niitä ei näin ollen voida missään tapauksessa pitää ennen Saksan yhdistymistä entisen DDR:n alueelle sijoittautuneina kolmansien maiden banaaneita käsittelevinä toimijoina

— muut kantajat ovat tyytyneet väittämään, että ne ovat harjoittaneet viitemääriin oikeuttavia toimintoja ennen Saksan yhdistymistä, mutta ensimmäisen oikeusasteen pyynnöstä huolimatta ne eivät ole esittäneet tästä mitään näyttöä

— lisäksi kantajat eivät ole toimittaneet mitään numerotietoja sen vahingon tapahtumisesta, luonteesta ja laajuudesta, jonka jokainen niistä on erityisesti DDR-toimijana itse kärsinyt YMJ:n voimaantulon johdosta, vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on nimenomaisesti pyytänyt niiltä näitä tietoja kirjallisilla kysymyksillä ja istunnon aikana.

78 Tästä seuraa, että kantajat eivät ole osoittaneet kärsineensä YMJ:n käyttöönoton johdosta mitään vahinkoa, joka olisi aiheutunut erityisesti niiden asemasta DDR-toimijoina.

79 Näin ollen kanne on joka tapauksessa hylättävä perusteettomana ilman, että olisi tarpeen lausua lainvastaiseen toimeen perustuvan yhteisön vastuun muista edellytyksistä tai lainmukaiseen toimeen perustuvan mahdollisen yhteisön vastuun edellytyksistä.

Oikeudenkäyntikulut

80 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen työjärjestyksen 87 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska kantajat ovat hävinneet asian, ne on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut neuvoston ja komission vaatimusten mukaisesti. Espanjan kuningaskunta vastaa kuitenkin omista oikeudenkäyntikuluistaan, koska työjärjestyksen 87 artiklan 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot, jotka ovat asiassa väliintulijoina, vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN ENSIMMÄISEN OIKEUSASTEEN TUOMIOISTUIN
(ensimmäinen jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) **Kanne hylätään.**

2) **Kantajat vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja ne velvoitetaan korvaamaan neuvoston ja komission oikeudenkäyntikulut. Espanjan kuningaskunta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Vesterdorf Forwood Legal

Julistettiin Luxemburgissa 2 päivänä heinäkuuta 2003.

H. Jung — B. Vesterdorf

kirjaaja — presidentti